Examenul național de bacalaureat 2027
Proba E. b)

Limba şi literatura croată maternă

Model

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I (45 de puncte)

Pažljivo pročitaj sljedeći ulomak:

Ah, kako li počinje moje školovanje! Otac mi - nazivahu ga veselim Jožicom Kičmanovićem s nadimkom "zgubidan" - nije poznavao ni pedagogičko-didaktičkih teorija ni prakse. Seljak naš stare korenike i zlatnih vremena ne razumije se ni u čitanje ni u pisanje. Pa stoga neće valjda nitko moći zaključiti da je moj otac čitao kakve moderne pedagoge. Ali pošto sam u svom životu pročitao Rousseauova Emila, držim da je poput svih drugih seljaka najviše u praksi provodio njegova načela, za koga je dakako toliko znao i mario kano i Rousseau za moga oca "zgubidana".

Seljačka se naša kolibica sastoji polovinom od velike, četverouglaste sobe s ogromnom peći, na kojoj u cičoj zimi svi spavamo, a polovinom od pregrade za blago, perad i druge sitnarije. Ne nalazi se u selu, nego na visokom samotnom brežuljku, obraslu na istočnoj strani šumom i borovicom, a na zapadnoj vinogradom. Tako su i druge seljačke kućice rastepene naokolo.

Mi smo ipak općili s tim našim raspršenim susjedima. Žene su polazile u pohode na razgovore, muškarci na pilo, a djeca na igranke. Nije smetala udaljenost ovakvim dobrim susjedima ni u međunarodnim stvarima: babe se vrlo često svađaju, a katkad i počupaju, nadvikujući jedna drugu sa protivnih bregova - kao kokoši, kada zakokodaču svaka iz svoga dvorišta. Muškarci sa dva brijega srdito se pogledaše, zagroziše pesnicama, pljunuše jedovito ili pokazivahu jedan drugome ljutiti poput risova takozvane "fige". A kada bi došlo do ultimatuma, spuštao se jedan i drugi sa svog brijega derući se: "Misliš, da se ja tebe bojim, da ti tvoga..." pa ili se u dolu između takova dva brijega uhvatiše ukoštac, što je uostalom bivalo vrlo rijetko i što je tada bilo također gorkim predmetom župnikove nedjeljne prodike; ili, dok stigoše u dolac, ohladnjela je žestoka krv, pa su se opet uspinjali svaki na svoje brdo mrmljajući ili vičući: "Mislio si golišavče, smrdljivko, užgislamo, hladimuho itd., da te se bojim! He! he! he! Pokazao sam ti, da se ni najmanje ne bojim, ti buhinja žuči!".

U takovim seljačkim prijeporima osobito se isticaše moj otac. Nadimak "zgubidan" postojao je od pametara. Ali taj je nadimak mome ocu umah nagnao krv u glavu, a bjesnoću u srce. Inače je on vesela ljudina, ta bijaše seljački muzikaš na takozvanom "bajsu". Dakako čitavom našom okolicom nije se u nijednoj kući svadbovalo, da nijesu potcikivale melankolične strune družbe moga oca uz dudanje njegova otrcanog i izrabljenog "bajsa". I premda ova umjetnička družba nije zaostajala za naprednom strujom, dapače vazda bi iznenadila "slavnu svadbenu svitu" kojom novom melodijom, prenesenom bogzna otkuda, najčešće sa preko Sutle od trubentaša, ipak je bila na glasu jedino radi krupnoga humora i debelih šala moga oca...

Ali tako obljubljen svadbeni veseljak znao je biti kruta svadljivica u našem susjedstvu i jezičav poput kakove babe. Danas međaši, sjutra neznatan poljski kvar, ako se primjerice doklatilo susjedovo krmče i razrovalo gnoj, ili obijestan dječak bosonog progazio slog, na kojem bijaše posijana salata: sve bi to raspalilo moga oca i on je stao vikati, da mu se trostrukom jekom odvraćalo od susjednoga brijega. Ti ovo, ti ono; ti taković, a on onaković - dok se napokon nije čuo i kleti nadimak "zgubidan". "Jesi, jesi zgubidan, kako i tvoji stari bijahu.

Ante Kovačić – *U registraturi*

A. Na temelju podataka iz gornjeg književnog teksta odgovorite, na ispitnom listu, na slijedeća pitanja:

1. Izdvojite iz teksta opis obiteljske kuće i njezina položaja. **6 bodova**
2. Pronađite u tekstu osobine oca, Jožice Kičmanovića. **5 bodova**
3. Izdvojite iz teksta kako su se odvijali „međususjedski odnosi“ i svađe. **6 bodova**
4. Pronađite u tekstu opis oca kao muzičara i njegovu ulogu u selu. **4 boda**
5. Razvrstajte književno djelo u odgovarajuću književnu vrstu i književno razdoblje. **2 boda**
6. Objasnite značenje frazema „nagnao krv u glavu“. **2 boda**

B. Sastavite tekst od najviše jedne stranice u kojem biste razmotrili utjecaj obitelji i podrijetla na formiranje čovjekovog identiteta, polazeći od sopstvenog iskustva, kao i na temelju ideja iznesenih u gornjem tekstu Ante Kovačića.

Pri pisanju teksta imajte na umu slijedeće:
1. sadržaj teksta: a) Izražavanje mišljenja o zadanoj temi – 2 boda; b) Predstavljanje dvaju argumenata – 4 boda; c) Razvijanje spomenutih dvaju argumenata – 4 boda; d) Upotrebljavanje ideja iz književnog teksta – 1 bod; e) Upotrebljavanje podataka iz stvarnog života – 2 boda; f) Jasna formulacija zaključka – 2 boda **15 bodova**
2. kontinuitet teksta i logičan slijed informacija, **2 boda**
3. podjela teksta na uvod, sadržaj i zaključak, **1 bod**
4. formalno uređivanje teksta. **2 boda**

SUBIECTUL al II-lea (15 puncte)

„Važnost poštovanja tradicije nasuprot modernosti predstavlja dinamičan sukob između očuvanja kulturnog identiteta i potrebe za prilagođavanjem novim vremenima. Tradicija pruža osećaj sigurnosti, zajedništva i psihološku podršku, dok modernost često donosi otuđenje, ali i individualne slobode i napredak."

Izvor: *https://fpn.unsa.ba/b/wp-content/uploads/2021/05/identitet-adnan.pdf*

Napišite na jednoj stranici sastav u kojim ćete izložiti ideju tradicija nasuprot modernizmu. U pisanju možete se služiti osobnim iskustvom.

1. Vanjski oblik sastava **2 boda**
2. Unutarnji oblik sastava: a) sadržaj – 2 boda; b) kompozicija – 2 boda; c) jezična sredstva – 4 boda; d) stil sastava – 3 boda **11 bodova**
3. Opći ton djela **2 boda**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Napišite esej od 3 - 4 stranica u kojemu ćete predstaviti hrvatski klasicizam i prosvjetiteljstvo. Esej će biti strukturiran sa naglaskom na dva naučena djela. U pisanju eseja ćete staviti naglasak na sljedeće zahtjeve:

a) trajanje europskog klasicizma i prosvjetiteljstva i trajanje hrvatskog klasicizma i prosvjetiteljstva;
b) pronađenje triju osobina koja pripadaju hrvatskom klasicizmu i prosvjetiteljstvu za svako naučeno djelo;
c) kratak sadržaj svakog naučenog djela;
d) uspoređivanje naučenih djela po temi koju obrađuju;
e) uspoređivanje glavnih likova.

1. Sadržaj eseja **24 bodova**
2. Formalna struktura eseja (podjela na uvod, sadržaj i zaključak – 1 bod, kontinuitet i logičan slijed informacija – 2 boda, respektiranje pravopisnih norma jezika – 2 boda, izgled i čitljivost teksta – 1 bod) **6 bodova**